

**POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**

Autor práce	<i>Soňa KRAJČOVÁ</i>
Název práce	<i>Vnímání prostoru u předškolních dětí</i>
Autor posudku	<i>Mgr. Jaroslava KLOBOUČKOVÁ</i>

**Cíle (stanovení, splnění, reflexe splnění)**

Předložená bakalářská práce týkající se vnímání prostoru u předškolních dětí vykazuje kvalitně zpracovanou aktuální problematiku vztahující se k prostrové paměti dětí před zahájením povinné školní docházky. Studentka jasně vymezuje obecný cíl své práce na s. 11, kde uvádí hypotézu, kterou bude v celé práci ověřovat: zdravé dítě ve věku starší pěti let si umí vybavit strukturu týkající se prostoru a následně vyžadované prostorové údaje zakreslit a s časovým odstupem je i interpretovat. Takto obecně stanovený cíl dále upřesňuje a konkretizuje.

Plnění stanovených cílů a průběh vlastní práce dokumentuje v kapitole č. 5 nazvané Kvalitativní výzkum. Bohužel však nikde neuvádí žádného autora, jehož pojetí kvalitativního výzkumu bude při vedení vlastní práce uplatňovat. Jako kvalitativní výzkum uvádí přímo konkrétní aktivity provedené ve dvou mateřských školách. Chybí mi tedy popis teoretických východisek popisujících základní způsoby realizace, vyhodnocení a interpretace uvedeného kvalitativního výzkumu v obecné rovině. V konkrétní rovině je popis kvalitativního výzkumu zcela jasný, splnění cílů odpovídá konkrétnímu vymezení.

V závěru studentka uvádí, že při práci s dětmi „Nejde o úspěšné zvládnutí aktivit, ale o popsání typických charakteristik projevujících se u dětí v průběhu plnění úkolu“ (s. 55). Nicméně deklarovaný kvalitativní výzkum studentka evidentně vyhodnocovala i kvantitativními metodami a závěr práce hodnotí výhradně kvantitativně (s. 57): „Hypotéza je potvrzena, jelikož mezi úspěšné děti se zařadilo více než 75% zúčastněných.“ Stručné, jasné a přehledné charakteristiky projevující se u dětí v průběhu plnění stanoveného úkolu jsem v práci nikde neobjevila.

**Obsahové části (úplnost, relevance, řazení)**

Po obsahové stránce je bakalářská práce členěna do pěti hlavních kapitol nazvaných po řadě jako Teoretická část, Metodologická část, Praktická část, Kvalitativní výzkum a Kritéria hodnocení. Tyto kapitoly jsou doplněny Úvodem a Závěrem. Jako samostatná kapitola je uvedena i Použitá literatura. Tato plánovaná a použitá struktura není dostatečně objasněna v úvodu, kde studentka pouze uvádí, že práce je členěna na část teoretickou a praktickou. Členění bakalářské práce na část teoretickou a praktickou je v souladu s obecnými požadavky na bakalářskou práci, ale neodpovídá vlastní struktuře předložené práce. Z textu není zcela jasné, zda studentka chápe Metodologickou část (kapitola 2) jako teoretickou či praktickou. V úvodu také nikde neuvádí stručný obsah jednotlivých kapitol, takže čtenář se dozvídá vše důležité teprve až při podrobném studiu celého textu.

Problémem je také vlastní číslování kapitol. Jako kapitola č. 1 je uveden jak vlastní úvod, tak kapitola Teoretická část, což je takto zmateně uvedeno i ve vlastním textu. Kapitola č. 8 je jinak nazvána v obsahu (Použitá literatura) a jinak ve vlastním textu (Seznam použitých informačních zdrojů). Zřejmě autorka částečně využila záložku použitého textového programu, který umožňuje přidat k dokumentu obsah, ale tento vložený obsah již opomněla ve finálním zpracování textu aktualizovat. O tom vypovídá i informace jak v tištěné, tak v elektronické verzi, kde u poslední položky je uvedena automatická informace: Chyba! Záložka není definována.

Autorka dokladuje svoji práci třemi přílohami. Tyto přílohy nejsou relevantně konkretizovány. Zřejmě jako Příloha č. 1 (je uvedena jako první v pořadí) je Charakteristika jednotlivých

sledovaných dětí, což je doplněno několika obrázky, zřejmě vlastní prací dětí, což ale nikde není konkrétně uvedeno. Příloha č. 2 je již takto označena, ale chybí pojmenování celé přílohy. Je zde uvedeno několik tabulek, které jsou nějak pojmenovány, ale často je stejné pojmenování u dvou různých tabulek a čtenář si musí domýšlet, že se zřejmě jedná o výsledky dětí z jednotlivých škol. Ve třetí příloze čtenář nalezne několik tabulek (nebo možná jedna tabulka rozdělená do několika částí). Jedná se ale zřejmě o pracovní verzi evidence sledovaných jevů u jednotlivých aktérů, neboť informace zde uvedené jsou velmi nesourodé a neznalému čtenáři se jen velmi těžce dávají do souvislosti s vlastním textem práce.

V práci chybí také Seznam příloh, který není uveden ani v obsahu na s. 9, ani před uvedením první přílohy na s. 60. Nesourodě působí také číslování stran příloh, které je uvedeno pouze od strany 60 po stranu 65. Pak je vloženo ještě 18 dalších listů, kde již číslování není uvedeno. Číslování volně navazuje na vlastní text bakalářské práce. Dle mého názoru by toto mělo být uvedeno konzistentně.

### **Odborná část (matematika/didaktika: náročnost, správnost, výstavba, konzistence apod.)**

Odborná část práce je prezentována pouze v 1. kapitole označené jako Teoretická část, kde se studentka zabývá především pohledem na dítě předškolního věku. Uvádí zde některé charakteristiky tohoto vývojového období, kde používá velké množství přímých i nepřímých citací. Bohužel ne všechny autory má řádně uvedeny v seznamu literatury (viz níže). Tato kapitola působí také mírně nesourodým dojmem, kdy např. část 1.2.2 je jedním velkým odstavcem tvořeným dvěma přímými a dvěma nepřímými citacemi. Naopak část 1.2.7 je tvořena textem, na který navazuje několik hesel uspořádaných do tří částí, z nichž ale není zcela jasné, zda se jedná o fáze týkající se názorného myšlení nebo o fáze polosymbolického stadia. Tato část je uvedena takto: „Dle Hazkové a Šamšuly (2005) se ...“, ale v závěru této části je uvedeno, že se jedná o nepřímou citaci autorky (Hazuková, 2013). Ani jedna uvedená publikace není uvedena v seznamu literatury a ani z textu není jasné, kde jedna nepřímá citace končí a druhá začíná.

Součástí teoretické kapitoly je i část 1.5, která je nazvána Představitel, ale už není řečené, čeho je uvedený autor Georges – Henri Luquet představitelem. Navíc zpracování této části působí jako poznámky z přednášky či z prostudované literatury. Řazení jednotlivých vět po obsahové stránce je nepřehledné a formálně nevhodně jsou tu uvedené číslované fáze, není však opět patrné, čeho se tyto fáze týkají.

Po odborné stránce je velmi kvalitně zpracována i praktická část práce, především velmi rozsáhlá kapitola č. 6: Kritéria hodnocení. Zde je patrné, že studentka se v uvedené problematice orientuje nejen jako budoucí učitelka mateřské školy, ale i jako experimentátorka s dostatečným teoretickým základem. Žádnou informaci zde neuvádí bez odborné teoretické opory, i když ne vždy uvádí tuto vazbu přímo v textu. Volí vhodná a relevantní kritéria hodnocení pro jednotlivé aktivity, ze kterých vyslovuje objektivní závěry.

### **Přínos (originalita, použitelnost apod.)**

Myšlenka propojení tělesné a pohybové výchovy s předmatematickou výchovou není v naší odborné literatuře zcela nová, má historické kořeny a dle různých odborníků i oporu v pedagogickém výzkumu, jak vyplývá i z odborných publikací uvedených v přehledu literatury. V praktickém zařazení těchto aktivit v předškolních zařízeních je však situace zřejmě jiná. Z toho důvodu oceňuji velmi podrobné, přesné a především relevantně zpracované všechny tři hlavní aktivity, které studentka uvádí v kapitole nazvané Kvalitativní výzkum (s. 27 – 36). V tomto zpracování je práce velmi přínosná nejen pro studenty Učitelství pro MŠ, ale i pro stávající učitelky mateřských i základních škol.

### **Formální náležitosti (gramatika, styl, typografie, grafické části, odkazy a citace, celková úprava)**

Jazyková, pravopisná i interpunkční stránka práce je na průměrné úrovni. Obsahově kvalitní práce je bohužel po formální stránce zpracována tak, že je zde velké množství pravopisných i interpunkčních chyb a překlepů. Uvádím zde od každého typu chyby vždy jen jednu konkrétní ukázkou. Např. na s. 11 chybí čárka nad písmenem y, neboť pak by věta měla zcela jiný smysl: týkající x týkající se. Dále na s. 57 chybí čárka mezi větou hlavní a větou vedlejší: „... se ukázalo,

do jaké míry je způsob umístění ...“ a diskutabilní je i použití spojky nebo ve významu vylučovacím, kde je nutno čárku psát. Neobratné je někdy i tvrzení autorky, např. na s. 20 uvádí, že „Cíl má dílčí cíle, které ...“, což je z hlediska významového zcela nelogická větná konstrukce. V neposlední řadě je problematické také uvádění jednopísmenných předložek a spojek na konci řádku, např. na ss. 13, 16, 18 i dalších.

Další problematickou oblastí, která zbytečně snižuje úroveň jinak kvalitní práce, je způsob formátování textu. Studentka bohužel neuhlídala jednotný formát ve všech částech své práce. Např. na s. 14 je uveden konec části 1.2.2 se zarovnáním textu doleva, pak je část 1.2.3 se zarovnáním textu do bloku, ale v zápětí je uvedena část 1.2.4 opět se zarovnáním doleva. Celá práce je v podstatě psána s řádkováním 1,5, jak je vyžadováno v oficiálních dokumentech fakulty vydaných jako šablona pro formátování bakalářských prací, ale na s. 16 nebo na s. 49 je uvedeno zcela jiné řádkování (zřejmě jednoduché). O nedůslednosti studentky v této oblasti svědčí i informace na s. 9, kde je uvedeno: „Chyba! Záložka není definována.“, což ukazuje na nedůslednost při finálním zpracování formální stránky celé bakalářské práce (viz výše).

### **Zdroje (reprezentativnost, relevance, použití)**

V průběhu prvního čtení celé bakalářské práce jsem byla velmi příjemně překvapena množstvím citované literatury. Studentka prokázala, že se v odborné literatuře orientuje, umí správně citovat své zdroje, i když i tady se jí vloudilo několik chyb – např. chybí uvedení přímé citace kurzívou na s. 13. Při podrobném studiu celé práce jsem však zjistila, že velké množství odborné literatury, kterou studentka uvádí v textu, není uvedeno také v přehledu použité literatury. Chybí mi především následující odkazy: Kaslová 2014, Hazuková 2013, Vágnerová 2010, Říčan 2004, Dvořáková 2002.

Naopak je v seznamu uvedeno několik autorů, které sice souvisejí s uvedenou problematikou, ale nikde jsem neobjevila jejich přímou ani nepřímou citaci. Jedná se o tyto autory: Dvořáková 2011, Kaslová 2015, Portešová 2015, Půlpán, Kebza, Kuřina 1992, Jirotková 1999, Říčan 2006. Mnohdy se dle mého názoru jedná pouze o jiné vydání, než které autorka uvádí v textu, ale nesoulad je zde zjevný.

### **Další poznámky**

**Hodnocení:** Práce splňuje podmínky kladené na závěrečnou práci. Práci doporučuji k obhajobě.

### **Otázky k obhajobě**

1. Ve vaší práci uvádíte konkrétní experimenty/aktivity s konkrétními dětmi z konkrétních mateřských škol. Uveďte, jak jste zajistila ochranu osobních údajů těchto dětí. Z uvedených tabulek a přehledů je dohledatelné v oficiálních dokumentech školy, o které děti se jedná (jména nejsou změněna), což by eventuelně mohlo být zneužito.
2. Uveďte alespoň dva konkrétní výstupy z RVP pro základní vzdělávání (1. období 1. stupně), kde je možné využít vašich závěrů při práci s dětmi po jejich nástupu do 1. třídy základní školy.

Datum a podpis autora posudku:

3.9.2015